

Alleen met de goden

ALEX BOOGERS

**ALLEEN MET
DE GODEN**

Uitgeverij Podium
Amsterdam

De auteur ontving voor deze roman een werkbeurs van het Nederlands Letterenfonds.

© 2015 Alex Boogers
Omslagontwerp Loudmouth
Beeld omslag Sonsedska Yuliia
Zetwerk Michiel Niesen
Foto auteur Krijn van Noordwijk

ISBN 978 90 5759 711 4

Verspreiding voor België: Elkedag Boeken, Antwerpen

www.uitgeverijpodium.nl
www.alexboogers.nl

I

If there is light, it will find you.

CHARLES BUKOWSKI

*– I was God's most miserable creature, forced even to torturing myself.
Surely upon this earth no grief was greater than mine.*

JOHN FANTE

De eerste keer dat mijn moeder merkte dat ik 's nachts niet kon slapen zei ze: 'Je ligt toch niet met je piemel te spelen, hè?' Ze had het licht onder de kier van de deur gezien en zwaaide hem open. 'Ga je nu verdomme slapen?' Ik was negen jaar, knipte het licht van mijn bureaulamp uit en zag de gloeiende kegel van haar shaggie oplichten. Ze had de deurklink beet en was een silhouet gehuld in rook, die langs haar hoofd omhoog kringelde. Daarna sloeg ze de deur hard dicht. Ik was eraan gewend geraakt dat mijn moeder altijd boos leek over iets.

We woonden in de stad die papa Leeuw het naamloze gat noemde, want hij kwam uit Rotterdam, en die stad kende iedereen. Op een dag zei hij dat het tijd was om te verhuizen naar een betere wijk. Er waren voetbalvelden, scholen op loopafstand, speeltuintjes, er was treinstation West, en een park met een groot meer, dus ik denk dat hij wel gelijk had. Tot mijn zesde woonden we in een straat met alleen maar buitenlanders. In Rotterdam was het net zo erg, zei mijn vader, of zoals hij zei: '*Rrrrotterrrdam.*' Op de hoek zat een druk café. Veel huizen stonden schots en scheef, er zaten kuilen in de weg, en als het hard geregend had, dan stroomde het water onze gang binnen. De Turkse burenen riepen elke dag om een man die Allard heette, mijn moeder schold papa Leeuw kapot als hij weer eens te laat thuis kwam, en ik kende samen met mijn vriendjes elk weggetje door de stegen van de stad, langs de haven, naar huis. Mijn moeder had een venijnige stem die iedereen stil kon krijgen. Ze brulde elke keer als ik naar buiten ging: 'Als ik je moet zoeken, krijg je op je lazer, als je dat maar weet!' Ze was nooit naar me op zoek, omdat ze altijd druk was met haar eigen bezigheden. Ik kon toen al mijn gang gaan.

Veel meer weet ik me niet van onze tijd in het centrum te herinneren. Oude panden en vrouwen met hoofddoeken, boodschappen-tassen en kinderwagens, een voetbal die lek of zacht was, het café op de hoek met de bezopen gasten die ik 's nachts in bed nog hoorde zingen en lachen, en mijn Turkse vriendjes met wie ik door de stad

slenterde. Ze kwamen ook bij mij thuis. Mijn moeder gaf ons op goede dagen boterhammen met kaas en worst, ook al mochten mijn vriendjes van hun ouders geen varkensvlees eten.

‘Zeik niet! Wat niet weet, wat niet deert,’ zei mijn moeder. Als een van hen vroeg wat het was, zei ze: ‘Paardenrookvlees.’ Mijn Turkse vrienden hielden van het paardenrookvlees van mijn moeder.

‘Te veel buitenlanders,’ zei mijn vader op een avond aan tafel. ‘Hij heeft niet één normaal vriendje. We donderen op hier.’ Toen verhuisden we naar de flat in West. We woonden in een vierkamerappartement op twee hoog met een groot grasveld aan de achterkant en ik raakte bevriend met Gerald, een Surinaamse jongen die op vier hoog woonde. Hij had een strenge moeder, mevrouw Lafayette, en drie slanke zusjes die heel soepel konden dansen op de muziek van James Brown, Marvin Gaye, The Jackson Five, en nog een heleboel andere zwarte artiesten die ik niet kende. Ik kon uren naar ze kijken, die glimmende donkere benen, die soepele heupen die heen en weer gingen, die ronde, wippende kontjes, de glimlach en het glanzende kroeshaar.

‘Godverdomme, je doet het erom,’ zei mijn vader toen Gerald bij ons thuiskwam. ‘Zie je dat, Jo, een zwarte!’ Gerald behoorde dus niet tot de normale mensen over wie mijn vader steeds sprak.

In de flat kreeg ik last van slapeloosheid. Mijn moeder zei dat ik als baby ook al nooit goed sliep.

‘Janken wel, slapen niet. We namen je mee naar de kroeg, en daar viel je onder de tafel in slaap.’

Ik had een terugkerende droom waarin ik werd achternagezeten door een onheilspellend, voortrollend gevaarte. Het stonk, het zag er smerig uit, het wilde in mijn hoofd kruipen en me verzwelgen. Ik kon niet goed zien wat het was, maar ik wist dat ik het voor moest zien te blijven. Ik vroeg papa Leeuw of hij wist wat het kon zijn. ‘Je geweten,’ zei hij. ‘Zuipen helpt, maar daar ben je nog te jong voor.’

Het gevaarte stuwde allerlei rommel voort, beelden die in mijn hoofd kropen en die bezit van me wilden nemen. Het hield me uit mijn slaap en als ik eenmaal sliep zorgde het voor nachtmerries. Wanneer ik wakker schrok kreeg ik de beelden niet meer uit mijn hoofd. Het leek een ziekte. Ik lag bezweet in bed, met hartkloppin-

gen, en met drukte en lawaai in mijn hoofd. Ik wist niet wat ik ermee aanmoest tot ik begon op te schrijven wat ik zag. Dat hielp. De beelden waren niet langer angstaanjagend. Ze vertelden verhalen die ik niet begreep. De volgende dag verborg ik mijn schrift onder mijn matras, uit schaamte. Ik leerde van papa Leeuw dat je voor niks bang moest zijn, maar ik durfde de schriften ook hem niet te laten zien. Mijn vader had geweldige vuisten waarmee hij soms wild om zich heen zwaaide en dan kon je beter niks tegen hem zeggen. Ik werd steeds rustelozer en begon meer schriften onder mijn matras te verzamelen. Mijn favoriete woorden waren *'fuck you'*, want dat hoorde ik vaak in de Amerikaanse films waar mijn moeder naar keek als ze in haar fauteuil zat te roken. Ze zei zelf nooit *'fuck you'*, want mijn moeder was een Hollandse vrouw. Ze zei vaak *'krijg de tyfus'*, en mijn vader zei dat mijn moeder de beste vertaalster was die hij kende.

‘Wat achtervolgt ons, papa Leeuw?’

Ik zat voor de zoveelste keer rechtop in bed en keek naar het speelgoed in mijn kamer, naar het plastic beeld van Reintje de Vos, naar de stiften en tekenspullen op mijn tafeltje, naar de opgezette Vlaamse gaai aan mijn muur, en naar de poppetjes van *Star Wars*. Ik hield van C-3PO en Chewbacca. Mijn vader leek op Chewbacca. Hij was ook groot en harig. Niet zo harig als Chewbacca, maar wel net zo sterk, en hij had een harde, dikke buik.

‘Wat achtervolgt ons?’ vroeg hij verbaasd. Hij ging op de rand van mijn bed zitten. Ik knikte en voelde hoe ik zweette onder mijn armen. Ik had in mijn slaap als een bezetene gerend, op de vlucht voor een groot, onheilspellend gevaarte, dat als een woest beest achter me aan galoppeerde. Ik piepte als een bibberend vogeltje dat uit zijn nest gevallen was. Daarna werd ik wakker en schreeuwde om mijn moeder, maar die kwam nooit.

Soms hield papa Leeuw mijn hand vast en aaide hij me over mijn hoofd en keek hij mijn kamer rond, alsof hij het monster wilde verjagen door er alleen maar naar te kijken.

‘Onze schaduwen,’ zei hij. ‘Je bent er bang voor, Tijgerwelp.’ Hij noemde me Tijgerwelp, omdat ik hem papa Leeuw noemde. Ik wilde geen leeuwenwelp zijn, want ik had niet zoveel haren, en ik wist zeker dat ik die nooit zou krijgen. Maar ik hield van de strepen van de tijger, en van zijn woeste blik. En een tijger leefde alleen, net als ik, want ik had geen broertjes of zusjes, en papa Leeuw wist zeker dat ik die nooit zou krijgen. Mijn moeder zei: ‘Ik heb mijn klauwen vol aan jou.’ En dat ik voor het ongeluk was geboren. Dat begreep ik eerst niet, maar ze bedoelde vast dat ik vaak viel. Ik verzamelde littekens. Die krassen en strepen op mijn huid leken ook een beetje op de strepen die een tijger heeft. Mijn bijnaam was goed gekozen.

‘Onze schaduwen?’

Mijn vader knikte. Hij zag er moe uit.

‘Maar waarom gromt mijn schaduw zo?’

‘Wie is hier de Tijgerwelp?’ vroeg hij, terwijl hij rechtop ging zitten en daardoor nog groter leek.

‘Ik!’ zei ik.

‘Wie is hier de papa Leeuw?’ Hij trommelde op zijn borst zoals gorilla’s dat doen.

‘Jij!’ zei ik.

‘Zijn we bang?’

Ik schudde mijn hoofd.

‘*Zijn we bang?*’ vroeg hij weer, maar nu iets luider.

‘Nee,’ zei ik.

‘Wie is hier de Tijgerwelp?’

‘Ik,’ zei ik.

‘Precies! We moeten brullen! Hoor je me? Je moet brullen! Er zit niets anders op. We zitten in de brulbusiness, jij en ik. En of ik er nu ben of niet, je moet van je laten horen. Je moet grommen. Je bent een Bachman en moet niet over je heen laten lopen, hoor je me?’

Aaron Bachman, dat was ik. Op school maakten ze me soms belachelijk. Eerst dachten ze dat ik een van de joden was. Ik wist niks van joden. Ik hoorde nergens bij, behalve bij papa Leeuw en mijn moeder. Toen ik papa Leeuw vroeg wat ze met joden bedoelden, zei hij: ‘We kunnen geen joden zijn, want we hebben geen centen. Daardoor weet je dat ze er geen reet van begrijpen.’

Baggerman, maakten ze er ook van. Dat zeiden ze alleen maar omdat ik met Gerald omging. Hij was de enige zwarte bij ons op school, samen met zijn zusjes. Ik dacht er niet over na, tot de jongens in de klas me begonnen uit te schelden. ‘Baggerman en zijn nikker-vriendje.’ De jongens zagen er niet heel sterk uit, maar ze waren in de meerderheid, en ik hield niet van vechten. Ik wilde brullen, precies zoals papa Leeuw zei, maar er zijn momenten dat je wel wilt brullen, maar het niet kunt, of eigenlijk niet durft. Gerald leek gewend aan de beledigingen, want hij zei nooit iets terug en werd alleen maar heel stil. Ook tegen mij. Papa Leeuw had gelijk: ik was een tijgerwelp en ik moest *leren* brullen. Ik wist zeker dat het me zou lukken. Ooit. Nu nog niet, en morgen ook nog niet. Later. Mijn moeder zei dat ik mijn klauwen moest leren gebruiken. Brullen en mijn klauwen gebruiken. Dat was de weg van de tijger.

We liepen langs het Chinees restaurant van Charlie Wong.

‘Wat zie je daar?’ vroeg papa Leeuw.

‘Mensen,’ zei ik.

‘Wat doen ze?’

‘Eten.’

Mijn vader schudde zijn hoofd. Wij aten zelden in een restaurant. Ik kon me eigenlijk niet herinneren dat we ooit in een restaurant hadden gegeten.

Mijn vader zei: ‘Die zitten hier achter het glas te vreten zodat iedereen kan zien dat ze centen hebben.’

Het eten zag er lekker uit. De stoom kwam ervanaf en de bami glansde. Ik keek naar het varkensvlees in een rode saus en de kippenpoten die waren overgoten met een donkere saus. Ik kon het vlees bijna proeven.

‘Misschien vinden ze het gewoon lekker, pap,’ zei ik, maar papa Leeuw schudde weer zijn hoofd en wist het zeker.

‘Ze zitten hier gevangen. Gevangen in hun rijke, stinkende keurslijf. Ze kunnen zich niet gedragen zoals ze willen. Ze hebben zich in nette kleren gehesen en zitten met hun glimmende kop achter dit glas te pronken. Die mensen zijn niet gelukkig, zie je dat niet? Ze zitten hun ongeluk weg te vreten.’ De mensen keken naar ons. Ze zagen er inderdaad niet erg gelukkig uit. Ik wist dat ze ons zagen, maar ze deden alsof we er niet waren. Mijn vader tikte tegen de ruit en stak zijn middelvinger op.

‘Kom, we gaan,’ zei hij. We liepen naar de markt. Mijn vader draaide een shaggie. Hij zei dat de meeste mensen erop uit zijn om je het gevoel te geven dat je er niet bij hoort, dat je niks voorstelt.

‘Het zijn zakkenwassers, of ze nu willen of niet,’ zei hij. ‘Helemaal opgedoft. Ze hopen dat ze gezien worden zodat iedereen kan zeggen: “Kijk, die hebben geld”, en dan voelen ze zich een beetje beter.’ Hij graaide een aansteker uit zijn zak en stak zijn shaggie aan.

Mijn moeder kwam ons tegemoet met twee tantes, Frea en Regina.

Ik had vijf tantes met lange blonde haren. Niet van dat stro dat mijn moeder had. Frea en Regina waren de jongsten. Daarna kwamen Maureen, Bonnie en Tinus. Allemaal hadden ze strenge getekende wenkbrauwen en streepjes als lippen, net als mijn moeder. Frea en Regina hadden hun mannen thuisgelaten, want die liepen alleen maar te zeiken, zeiden ze. Mijn tantes konden stuk voor stuk venijnig schreeuwen, maar als mijn moeder boos werd overtrof ze ze allemaal.

‘We hebben het hier wel gezien,’ zei mijn moeder. ‘Wil je nog een patatje?’

Mijn vader knikte.

Ze gaf hem haar gele tas. Het was zomer, de zon scheen, en toch zag ik weinig vrolijke gezichten. Misschien had het met deze stad te maken. Iedereen hier leefde onder de rook van Rotterdam. Ik wist niet wat dat betekende, maar dat was wat iedereen altijd zei. We leefden onder de rook van Rotterdam en in de schaduw van de schoorsteenpijpen uit Pernis. Als mijn vader iemand sprak ging het altijd over Rotterdam en het werk dat hij daar moest verrichten. Hij maakte vaak een praatje met Cees, onze buurman. Cees was nog groter dan mijn vader, en hij had een boksgesicht, want zijn neus stond een beetje scheef en hij had van die bobbel boven zijn wenkbrauwen. Hij smeerde elke dag veel vet in zijn haar en kamde een slordige scheiding. Hij woonde naast ons met Bep en hun kinderen, Olivia en Ronald. Olivia droeg meestal vlechten en was negen, net zo oud als ik. Ronald was vier jaar ouder en kende de liedjes van *Mary Poppins* uit zijn hoofd. Mijn vader en Cees vertrokken weleens tegelijk naar Rotterdam. Cees werkte in de havens, mijn vader bij een transportbedrijf. Hij vervoerde allerlei zware vrachten, en af en toe ging hij ook naar het buitenland. Als ze elkaar spraken leken ze op bedenkers van complottheorieën. Ik weet niet wie ze beschuldigden en waarvan, maar je kon ervan uitgaan dat er mensen schuldig waren aan hun situatie.

Bep zei: ‘Ja, Cees, nee, Cees.’ Ze was doodsbang dat ze te laat klaar was met het eten, want als ze bij ons thuis zat, zei ze vaak: ‘Jézus, Cees komt zo thuis! Ik ga de aardappelen opzetten!’ Bep was een magere vrouw met een grote bril, een puntkin en donkerblonde krullen. Ze

liep de hele dag op sloffen en had soms krulspelden in haar haar, die ze verborg onder een haarnetje. Als Cees uit zijn werk kwam zag ze er helemaal opgedoft uit. Mijn moeder en Bep zaten doordeweeks bij elkaar en rookten shaggies of wisselden zelfgemaakte sigaretten uit. Op verjaardagen stonden haar zelfgemaakte sigaretten in een glas op tafel. Soms zei mijn moeder iets als: 'Ja, meid', en dan wist Bep precies wat ze bedoelde, daarna bliezen ze rook de ruimte in. Ik hoorde ze een keer over onze toekomst praten. De deur van mijn kamer stond op een kier. Bep zei: 'Ronald wil naar een dansschool! Een dansschool! Zie je het al voor je? Ik hoor het hem al aan Cees vertellen: "Pap, ik wil balletdanser worden!" Die krijgt spontaan een hartverzakking!'

Mijn moeder zei: 'Die van mij zegt nooit iets.'

'Misschien weet hij nog niet wat hij wil.'

'Op school vinden ze hem niet echt de snuggerste.'

'Dat kan nog komen, meid.'

'Ik denk het niet.'

'*Hahahaha!* Jo, praat toch niet zo raar!'

'Hij stond achteraan toen ze de hersens aan het uitdelen waren.'

Mijn moeder wilde er altijd nog een schepje bovenop doen. Het was nooit genoeg.

We zaten aan tafel. Mijn vader zei met volle mond: 'Ronald is een flikker, dat weet je toch wel?' Ik had na school gevoetbald op het basketbalpleintje. Ik stonk naar zweet. Ineens rook ik het. Mijn lichaamsgeur was veranderd. Ik rook zuur, naar bedorven eieren. Vroeger stonk ik nooit.

'*Ronald?*' vroeg ik. Het leek of hij Roald zei. Ik dacht nooit echt na over Ronald. Ik dacht wel na over Olivia, zijn mooie zusje, met de slanke benen en de vlechten in haar haar.

Mijn vader knikte.

'Een reetkever.'

'Laat 'm met rust,' zei mijn moeder. 'Straks vreet hij weer niet. En er is niks mis met Ronald. Die jongen helpt z'n moeder tenminste. Ik heb hier een lui stuk vreten.'

Ik had steeds meer moeite om mijn eten binnen te houden. Het

kwam en het ging. 's Nachts, na de nachtmerries en de beelden die ik uitbraakte, vond mijn moeder me soms kotsend in bed. Ze werd er wakker van. 'Jézus christus! Kun je niet gewoon naar de wc lopen? Voel je het dan niet aankomen? Je klinkt als een speenvarken. Je denkt zeker dat het door m'n eten komt? Daarom eet je niets!'

'Ronald, de Ruigpoot,' zei mijn vader grijnzend en hij maakte een wegwerpgebaar naar mijn moeder, die haar wenkbrauwen optrok en de pannen van tafel ruimde. '*Godverdomme*, ik ben nog niet klaar, Jo!'

Olivia speelde graag buiten met de jongens. Als onze ouders bij elkaar op bezoek waren gingen we meestal met Gerald en zijn zusjes naar buiten, en als we binnenbleven, dan speelden we soms met z'n tweeën op elkaars kamer. Ronald sliep bij Olivia op de kamer. Hij had zwart haar, net als zijn vader, alleen minder glimmend, en hij bewoog zoals zijn moeder. Een beetje heupwiegend. Misschien dacht mijn vader daarom dat Ronald een flikker was. En omdat hij naar Shirley Bassey luisterde. 'Hij luistert godverdomme naar Shirley Bassey!' zei papa Leeuw. '*Shirley Bassey!*'

'En naar *Mary Poppins*-liedjes,' zei ik opgewekt.

Mijn moeder en tante Frea kwamen terug met puntzakken patat. Het was een geweldig volle zak, die ik als een vaas bloemen vasthield.

'Kun je nu nooit eens normaal doen?' zei mijn moeder.

We stonden tegen een okergele muur geleund. We keken naar de mensen die voorbijliepen met tassen groenten en zakken aardappelen, die de mannen op hun schouders droegen. Sommige mensen begroetten mijn vader, andere keken ons alleen maar aan. Ik dacht aan wat papa Leeuw had gezegd en kon me niet voorstellen hoe het moest zijn om in een restaurant te eten. Waarom zou je je huis verlaten om in een andere omgeving te gaan eten? Ik begreep niet wat daar zo leuk aan was. Wij waren tenminste buiten. We aten onze patat en hadden verder niemand nodig, en er was niemand die ons iets kon maken. Mijn vader had als eerste zijn patatje op, maakte een prop van de puntzak en wierp hem op de grond. Dat was het teken dat we onze patat verder lopend moesten opeten. Mijn moeder gooide haar halve zak onder de auto. Ze leegde de asbak op straat,

stak een shaggie op en liet ons instappen. Ik zat klem tussen mijn tantes. Ze duwden hun heupen tegen me aan. De nsu vulde zich met de geur van nicotine en patat. Ik voelde me weer misselijk worden en wist zeker dat ik mijn patat niet kon binnenhouden.